

SA Eesti Riiklik Sümfooniaorkester

ARENGUKAVA AASTATEKS 2023–2027

MISSIOON

Sihtasutuse Eesti Riiklik Sümfooniaorkester missioon on

- olla Eesti rahvusorkestrina Eesti ühiskonnas oluline rahvusliku identiteedi ja kultuuri kandja;
- pakkuda kõrgetasemelisi kontserte kõikjal Eestis, kus selleks on vajalikud tingimused, esitada võimalikult laia valikut sümfoonilist ja muud repertuaari ning kaasata ka erinevaid kunstivorme, pidades silmas kuulajate soove ja harimist ning orkestri arengut;
- tutvustada ja propageerida eesti muusikat ning muusikakultuuri välisriikides kontserditurneede, meediaülekannete ja salvestuste kaudu;
- arendada eesti muusikakultuuri, esitades ja salvestades Eesti tänapäevaste heliloojate sümfoonilist muusikat ning luues esinemisvõimalusi parimatele Eesti muusikutele;
- kasvatada lastele ja noortele suunatud tegevuse kaudu ning koostöös haridusasutustega uutes põlvkondades huvi süvakultuuri vastu ning innustada juba muusikutee valinud noori nende teel professionaalsuseni.

VISIOON

- ERSO on rahvusvaheliselt tunnustatud sümfooniaorkester, mis teeb koostööd tunnustatud dirigentide ja solistidega ning annab välja kvaliteetseid salvestisi.
- ERSO omab Eesti ühiskonnas olulist mõjujõudu ja on kultuurivaldkonna eestvedaja ning arvamusiider.
- ERSO esindab Eestit maailma parimates kontserdisaalides ja tippfestivalidel, esitab seal muuhulgas ka Eesti heliloojate teoseid ning tutvustab Eesti soliste ja dirigente.
- ERSO kontserdid on publikurohked, nende külastamine on prestiižikas.
- ERSO on atraktiivne tööandja nii Eesti muusikutele kui ka rahvusvaheliselt.
- ERSO töötab nn tulevikukontserdisaali projektiga, eesmärgiga ehitada Eestisse uus esinduskontserdisaal, mis lahendaks ruumikitsikuse ja akustika probleemid, looks võimalusi uutele kontserdivormidele ning avardaks Eesti kui eduka e-riigi sisulist tähendust.

KAJASTUS TEISTES ARENGUKAVADES

- Kultuuriministeeriumi valitsemisala arengukava 2013–2026
  - Vabakutselistele loovisikutele sotsiaalsete garantiide tagamine ning sihtasutuste kunstilistele kollektiividele konkurentsivõimelise töötasu tagamine on oluline, kuna see aitab muusikavaldkonna loovisikutel olla loominguliselt aktiivne, tagada valdkonna jätkusuutlik areng ja esindada Eestit rahvusvahelises kontekstis maailma tippude seas. – SA ERSO muusikute töötasu ei pea olema konkurents mitte ainult Eesti, vaid rahvusvahelises kontekstis. Kõik konkursid ERSO-sse on rahvusvahelised ning see praktika on kõikjal maailmas. Sellest tulenevalt on muusikute tööalane liikumine riikide vahel tavapärane, lisaks puudub ka märkimisväärne keelebarjäär, mis mõnes teises kultuurivaldkonnas on oluliselt määravama tähtsusega.
  - Lisaressursid algupärase loomingu tellimiseks muusikavaldkonna sihtasutustele ning Rahvusooper Estoniale ja Vanemuisele on olulised uue heliloomingu tekkeks, samuti eesti heliloojate uudisteoste kvaliteetse esituse, salvestamise ja laiema leviku tagamiseks nii kodu- kui ka rahvusvahelise publiku seas, luues eesti heliloojatele väärivad arenguvõimalused ja kuulumise rahvusvahelisse heliloojate paremikku, mis omakorda tagab rahvusvahelised eneseteostuse võimalused ja väärilise, riigi toetustest mitte sõltuva töötasu. – ERSO on läbi ajaloo olnud olulisim Eesti sümfoonilise muusika tellija. Eesti sümfoonilise heliloomingu arengu jaoks on oluline lisaressursside teke.
  - Muusikavaldkonna loominguliste saavutuste jäädvustamine ning rahvusvaheliselt kättesaadavaks tegemine digiteerimise, salvestamise ja professionaalse uurimustöö abil on täna pisteline ning see tegevussuund vajaks nii strateegilisi otsuseid kui ka süsteemset finantseerimist.
- Kultuuripoliitika põhialused aastani 2030
  - Riik soodustab Eesti muusikaelu mitmekesisust, luues võimalusi kõrgetasemelisest muusikaelust osasaamiseks üle Eesti ja viies järjepidevalt kontserdikogemuse laste ja noorteni.
    - ERSO annab kontserte kõikjal üle Eesti ning korraldab lastele ja noortele suunatud projekte.
  - Riik tagab muusikakultuuri aluseks olevate institutsioonide ja tippkollektiivide töö- ja arengutingimused.
    - ERSO on valmis olema Eesti tulevikukontserdisaali projekti eestvedaja.
  - Riigi eesmärk on luua paremad võimalused Eesti heliloojate ja interpretide tegevuseks ja loomingu tutvustamiseks.
    - ERSO on üks olulisemaid väljundeid nii Eesti heliloojate kui interpretide jaoks.
  - Riik võtab suuna riigiga töösuhetes olevate kõrgharidusega kultuuritöötajate ja kutsekvalifikatsiooniga atesteeritud spetsialistide miinimumtöötasu tõstmiseks täistööaja korral Eesti keskmise palga tasemele.
    - ERSO töötajate palgataseme tõus on ERSO üks eesmärged.

ERSO on vanim ja mainekaim regulaarselt tegutsev sümfooniaorkester Eestis. Orkestri ajalugu ulatub aastasse 1926 ning sarnaselt paljude omataolistega maailmas on seotud rahvusliku ringhäälingu sünni ja arenguga. Lisaks igapäevastele kontsertidele Estonia kontserdisaalis esineb kollektiiv sageli ka teistes Eesti linnades ning mitu korda hooajas välismaal. Alates 2020. aastast on enam kui 100-liikmelise orkestri peadirigent ja kunstiline juht Olari Elts, aastast 2002 on kunstiline nõustaja Paavo Järvi ning aastast 2020 jätkab eluaegse aupeadirigendi positsioonil Neeme Järvi.

ERSO kodusaaliks on Estonia kontserdisaal. Orkester on käinud arvukatel turneedel Euroopas, Ameerika Ühendriikides, Aasias ja endises Nõukogude Liidus ning osalenud nii Eesti kui rahvusvahelistel muusikafestivalidel. ERSO repertuaar ulatub barokkmuusikast kuni nüüdisloominguni, muuhulgas on ERSO esituses kõlanud mitmete Arvo Pärdi, Erkki-Sven Tüüri ja Eduard Tubina teoste esiettekanded.

ERSO plaadistuste kõrget kvaliteeti on esile tõstetud mainekates klassikalise muusika ajakirjades ning sellega on kaasnenud mitu auhinda, millest olulisim on 2004. aastal pälvitud Eesti esimene Grammy. ERSO-ga koostööd tegevate plaadifirmade ring on lai (Chandos, BIS, Ondine, Onyx, Channel Classics, ERP jne.).

TUGEVUSED

- Orkestri pikk ajalugu ning organisatsiooni kogemused annavad hea eelduse, mille peale tugineda edasises arengus.
- ERSO-l on viimaste aastate jooksul kujunenud välja lojaalne publik, mida näitab saalide täituvuse statistika.
- ERSO administratsioon on kompaktne ning hästi toimiv.
- ERSO-l on hea koostöö tuntud plaadifirmadega Chandos ja Ondine, lisaks ka teiste partneritega nagu BIS ning ERP. Järjepidev plaadistamine arendab orkestrit kunstilises plaanis ning tagab rahvusvahelise tuntuse ja meediakajastused maailma muusikaajakirjanduses.
- Eesti, Põhjamaade ja Vene ning vähem tuntud Euroopa heliloojate muusika esitamine ja plaadistamine.
- ERSO on muusikaliselt paindlik orkester ning võimeline koostööd tegema erineva interpretatsioonistiiliga dirigentidega.
- ERSO töö noortega ja erinevate noorteprojektide korraldamine.
- ERSO on leidnud üha enam tunnustust nüüdismuusika esitajana.
- Pikaajaline partnerlus ERR-iga, kõikide kontsertide ülekanded ja salvestused.
- ERSO on atraktiivne partner toetajatele erasektorist ning koostöö nendega on hea.
- ERSO kontserdisarjade süsteem on kontserdiküllastajate poolt hästi vastu võetud.
- ERSO suhted erinevate partneritega, nagu festivalid, kontserdikorraldajad, loomeliidud jne, on head ning erinevaid koostööprojekte on igas hooajas mitmeid.
- ERSO juhtivmängijad on rahvusvahelise tasemega interpreetid, kes astuvad üles ka ERSO kammermuusikasarjades ning solistina orkestri ees.

NÕRKUSED

- Estonia kontserdisaal ei vasta enam tänapäeva nõuetele ning vajadustele. Problemaatilised on akustika, lava suurus, publikuala võimalused, nähtavus saalist, lavataguste ruumide väiksus, administratsiooni ruumide väiksus, lao- ja arhiiviruumide puudumine, koosolekute ruumi puudumine, tehniliste võimaluste piiratus, müra tekitavad valgustid ning vähefunktsionaalne ventilatsioonisüsteem.
- ERSO noodikogu vajab kaasajastamist. Palju on käsikirjalisi ja kasutamiskõlbmatuid materjale.
- Vähene finantsiline konkurentsivõime tippdirigentide ja solistide orkestri ette kutsumiseks.
- ERSO palgad on võrreldes Eesti, aga eriti võrreldes Euroopa üldise palgatasemega konkurentsist väljas. Probleem on terav, kuna ERSO konkureerib muusikute pärast teiste Euroopa orkestritega.
- ERSO orkestrantide tase ei ole veel ühtlaselt rahvusvahelisel tasemel.
- Sõltumine Eesti Kontserdist ja Rahvusoper Estoniast kontserdisaali kasutamisel on ERSO arengut pärssiv.
- Väliskontsertide ning turneede arv aastas võiks olla stabiilsem.
- Väike administratsioon seab SA tegevusele piirid.
- ERSO pillipark ei vasta rahvusvahelistele standarditele. Problemaatiline on mitmete instrumentide puudumine ning keelpillide mittevastavus rahvusvahelisele tasemele.

KESKKONNA OHUD

- Rahvusvaheline majandusseisak, mis mõjutab riigipoolsete toetuste mahtu, publiku ostujõudu ning erasektori toetuseid.
- Eesti riigieelarve võimalik kärpimine, mis ohustab palgakasvu ja seab ohtu võimekate muusikute orkestris hoidmise.
- Koroonakriisijärgne publiku ettevaatlikkus
- Eesti demograafiline situatsioon, mille tõttu riigisektorit koondatakse.
- Üha suurenev konkurents teiste muusikaorganisatsioonide ja kultuurisektoriga publiku ja erasektori toetuse pärast.
- Ühiskonna huvi vähenemine süvamuusika vastu, mida toetab meelelahutustööstuse tugev surve läbi meedia ning lobitöö riiklikul tasemel.
- Kultuuriobjektide ehitamise järjekorras võidakse eelistada mõnda teist objekti kontserdisaali asemel.
- Ülepingest põhjustatud traumad.
- Kultuurikajastuste vähenemine Eesti meedias.

KESKKONNA VÕIMALUSED

- Valdkonnasisene koostöö loomeliitudega.
- Rahvusvaheliste ning kohalike festivalide huvi ERSO vastu.
- Üleüldine tehnika areng, mis annab võimalusi innovaatilisteks projektideks.
- Haridusasutuste huvi ERSO kontsertide ja noorteprogrammide vastu.
- Kaasaegsete infokanalite ja tehniliste võimaluste kasutamine.
- Eestlaste poolt kultuuritarbimisele tehtavate kulutuste tõus.

EESMÄRGID JA TEGEVUSED

1. ERSO viib head kontserdid võimalikult suurearvulise publikuni.

- a. Võimalusel korraldada ühe kavaga mitu kontserti.

2023	2024	2025	2026	2027
1	1	2	2	3

- b. Võimalusel esitada sama kava mitmes Eesti linnas.

2023	2024	2025	2026	2027
3	3	4	4	4

- c. Otsida esinemisvõimalusi koostöös kontserdiagentuuride ja kohalike korraldajatega väiksemates kontserdipaikades.
d. Jätkata igapäevast kontserdiülekanneid koostöös ERR-iga.
e. Leida võimalusi kontsertide teleülekanneteks.

2023	2024	2025	2026	2027
2	2	2	2	2

- f. Kasvatada ERSO TV vaatajaskonda

2. ERSO rahvusvaheline haare kasvab.

- a. Anda igal aastal vähemalt üks väliskontsert.

2023	2024	2025	2026	2027
12	3	10	5	7

- b. Hoida kontakti rahvusvaheliselt võimekate tulevaste peadirigendikandidaatidega.
c. Anda igal aastal välja vähemalt kaks heliplaati.

2023	2024	2025	2026	2027
2	2	2	2	2

- d. Olla salvestustega esindatud uutes keskkondades.
e. Leida endale rohkem partnereid rahvusvaheliste meediakanalite näol.
f. Kutsuda välisarvustajaid tähtsamatele kontsertidele.
g. Tekitada kontakte rahvusvaheliste festivalidega.
h. Tugevdada kontakte turneesid korraldavate agentuuridega
i. Turundada ERSO TV-d rahvusvaheliselt
j. Ehitada üles ERSO profiil riikides, kuhu orkester turneede käigus sõidab

3. ERSO koostöö Eesti heliloojate, solistide ning dirigentidega tugevneb.

- a. Tellida uudisteoseid Eesti ja väliseliloojatelt.

2023	2024	2025	2026	2027
2	3	3	3	3

- b. Salvestada Eesti heliloojate teoseid.
c. Esitada Eesti heliloomingut väliskontsertidel.
d. Teha koostööd Eesti interpretidega.
e. Anda võimalusi noortele Eesti dirigentidele.

4. ERSO jätkab erinevate haridusprojektidega.

- a. Jätkata koostööd EMTA-ga (koostöökontserdid, ERSO Akadeemia, dirigeerimisosakonna lõpueksamid).
- b. Tegeleda edasi haridushommikute formaadiga.
- c. Korraldada igal hooajal vähemalt kaks noorteprojekti.
- d. Viia ERSO noorteprojektid ka väljapoole Tallinna.
- e. Juurutada süsteemne koostöö muusikakoolide sümfooniaorkestritega.
- f. Arendada ERSO muusikute koolikontsertide formaati.
- g. Tekitada administratsiooni juurde osakoormusega haridus- ja ühiskondlike projektide produtsendi ametikoht.
- h. Läbirääkimistel külalissolistide ja -dirigentidega leida neile võimalusi meistrkursuste andmiseks.
- i. Töötada välja pikaajaline plaan muusika-aastal sündinud lastega tegelemiseks aastani 2033

5. ERSO kunstiline tase tõuseb.

- a. Tegeleda ERSO palgataseme tõstmisega.
- b. Selgitada ja põhjendada ministeeriumide esindajatele ja poliitilistele jõududele ERSO palgataseme tõusu vajadusi.
  - a. Teha koostööd orkestrit arendavate dirigentidega.
  - b. Kutsuda pillirühmadega töötama Euroopa orkestrite tippmängijaid.
  - c. Suurendada grupiproovide arvu.
  - d. Jätkata ERSO pillipargi uuendamist.
  - e. Jätkata ja arendada ERSO muusikute kammermuusika projekte.
  - f. Täiendada pidevalt ERSO noodikogu.

6. ERSO omavahendite kasv.

- a. Tõsta keskmist piletitulu ühe kontserdikülastaja kohta.
- b. Suurendada piletitulu korduskontsertide arvelt.
- c. Leida uusi eratoetajaid.
- d. Arendada edasi ERSO Sõprade Klubi.

7. ERSO tulevikukontserdisaali kavandamine.

- a. Kutsuda kokku tulevikuvõimaluste töörühm.
- b. Selgitada välja kontserdisaali võimalik asukoht.
- c. Otsida võimalikke rahastusallikaid.
- d. Olla osaline võimalike kontserdisaali ehitust puudutavate arengute juures.

8. ERSO administratiivse võimekuse suurendamine.

- a. Korraldada koolitusi.
- b. Teha koostööd tippspetsialistidega.
- c. Tõsta sisseostetavate teenuste kvaliteeti.
- d. Rakendada uusi tehnoloogilisi võimalusi.

9. Taastumisvõimalused ennetamaks ülepingselt põhjustatud traumasid ja läbipõlemist.

- a. Tööplaanide optimaalne planeerimine.
- b. Töötada keelpillirühmadesse lisatöökohtade loomise nimel.

TEGEVUSKAVA AASTAKS 2023

1. Strateegiline eesmärk: ERSO viib head kontserdid võimalikult suurearvulise publikuni.					
Meede	Tegevus	Vahetu tulemus	Tähtaeg	Vastutaja	Eelarve
1. Meede <i>Publiku hulga suurendamisega seotud tegevused</i>	1. Tegevuse nimetus ERSO TV vaatajaskonna suurendamine	Tegevuse vahetu tulemus <i>Töötatakse välja digiturundusplaan ERSO TV vaatajaskonna suurendamiseks</i>	Kuu/kuupäev <i>Jaanuar</i>	Nimi <i>Kärt Ruubel</i>	Summa 2000 EUR
	2. Otsida esinemisvõimalusi koostöös kontserdiagentuuride ja kohalike korraldajatega väiksemates kontserdipaikades.	23/24 hooaega on leitud korduskontserdid väiksemates Eesti kontserdipaikades	veebruari	Kristjan Hallik Daily Trippel	
	3. Leida võimalusi kontsertide teleülekanneteks.	ERSO TV jaoks toodetud ülekanded on ERR-i kanalitel osaliselt nähtavad	mai	Kristjan Hallik	
2. Strateegiline eesmärk: ERSO rahvusvaheline haare kasvab.					
Meede	Tegevus	Vahetu tulemus	Tähtaeg	Vastutaja	Eelarve
2. Rahvusvahelised tegevused	1. Anda igal aastal vähemalt üks väliskontsert.	ERSO-l on läbi viidud edukas 12 kontserdiga turnee UK-s.	mai	Daily Trippel Kristjan Hallik Marko Metsaru	
	2. Anda igal aastal välja vähemalt kaks heliplaati	ERSO plaate annavad välja plaadifirmad Chandos, ECM, Ondine, ERP. Jätkuvad plaadistused järgmistel aastatel välja antavate plaatide jaoks.			
	3. Turundada ERSO TV-d rahvusvaheliselt	Koostöös uue suurtoetajaga on välja töötatud rahvusvaheline turundusplaan ERSO TV jaoks	aprill	Kärt Ruubel Kaire Taberland	
	4. Ehitada üles ERSO profiil riikides, kuhu orkester turneede käigus sõidab	UK turnee on eelkajastatud ja arvustatud tänu kohalikule PR-agentuurile, kellega koostöö algab aasta alguses	mai	Kärt Ruubel	
3. Strateegiline eesmärk: ERSO koostöö Eesti heliloojate, solistide ning dirigentidega tugevneb.					
Meede	Tegevus	Vahetu tulemus	Tähtaeg	Vastutaja	Eelarve
3. Meede	1. Tellida uudisteoseid Eesti ja välisheiloojatelt.	Lisaks uudisteostele, mida ERSO esitab festivalide EMP ja Afekt raames, tellib ERSO uudisloomingut ka oma sarjadesse.		Olari Elts Kristjan Hallik	

	2. Salvestada Eesti heliloojate teoseid.	Alguse on saanud Lepo Sumera loomingu salvestamise projekt	oktoober	Olari Elts Kristjan Hallik	
	3. Esitada Eesti heliloomingut väliskontsertidel.	UK turneel kõlab muuhulgas Arvo Pärdi looming	mai		
	4. Anda võimalusi noortele Eesti dirigentidele ja interpreetidele	Jälgitakse Eesti solistide osakaalu hooajas ning leitakse võimalusi noortele dirigentidele koostööks ERSOga		Olari Elts Kristjan Hallik	

4. Strateegiline eesmärk: ERSO jätkab erinevate haridusprojektidega.

Meede	Tegevus	Vahetu tulemus	Tähtaeg	Vastutaja	Eelarve
4. Meede	1. Jätkata koostööd EMTA-ga	Välja on arendatud tõhusam ERSO Akadeemia formaat tudengitele	oktoober	Kristjan Hallik ERSO kontsertmeistrid	
	2. Tegeleda edasi haridushommikute formaadiga.	Taastame koroonaeelsed haridushommikud koolidele	veebruari	Anita Maasalu Kaire Taberland	
	3. Juurutada süsteemne koostöö muusikakoolide sümfooniaorkestritega.	Alustame muusikakoolide orkestritega koostööd, mille osas viidi koroonaeelsel ajal läbi pilootprojekt.	september	Kristjan Hallik	
	4. Arendada ERSO muusikute koolikontsertide formaati.	Välja on töötatud rahastusmudel koolikontsertide osas ja kontsertide programm hooajaks 23/24	aprill	Kristjan Hallik Daily Trippel Kärt Ruubel	

5. Strateegiline eesmärk: ERSO kunstiline tase tõuseb.

Meede	Tegevus	Vahetu tulemus	Tähtaeg	Vastutaja	Eelarve
1. Meede	1. Tegeleda ERSO palgataseme tõstmisega.	ERSO palk tõuseb ka aastal 2024	oktoober	Kristjan Hallik	
	2. Teha koostööd orkestrit arendavate dirigentidega.	Orkestri areng jätkub koos tugevate külalisdirigentidega		Kristjan Hallik Olari Elts	
	3. Jätkata ERSO pillipargi uuendamist.	Hangitud on uusi keelpille, puhkpille ja löökpille, võimalusel on selleks kaasatud ka erarahastust		Kristjan Hallik Kaire Taberland Egert Leinsaar	

	4. Jätkata ja arendada ERSO muusikute kammermuusika projekte.	Lisaks Lossimuusika sarjale, eelkontsertidele ja ERSO kammerkontsertidele on muusikutel kontserdid ka Tallinnast väljapool	september	Kristjan Hallik Kärt Ruubel Daily Trippel	
6. Strateegiline eesmärk: ERSO omavahendite kasv					
Meede	Tegevus	Vahetu tulemus	Tähtaeg	Vastutaja	Eelarve
2. Meede	1. Tõsta keskmist piletitulu ühe kontserdikülastaja kohta.	Keskmine piletitulu tõuseb	detsember	Kaire Taberland Kärt Ruubel	
	2. Leida uusi eratoetajaid.	Sõlmitud on leping suursponsoriga ja lisandub toetajaid eriprojektidele	september	Kaire Taberland Kristjan Hallik	
	3. Arendada edasi ERSO Sõprade Klubi.	Sõprade Klubiga liitunute arv ja toetuste maht on tõusnud ning SK tegevused on süsteemsed ja atraktiivsed	september	Kaire Taberland	
7. Strateegiline eesmärk: ERSO tulevikukontserdisaali kavandamine.					
Meede	Tegevus	Vahetu tulemus	Tähtaeg	Vastutaja	Eelarve
3. Meede	1. Selgitada välja kontserdisaali võimalik asukoht.	Koostöös Arhitektide Liidu, Kultuuriministeeriumi ja Tallinna linnavalitsusega on kokku lepitud võimalikud kontserdimaja asukohad	oktoober	Kristjan Hallik	
	2. Otsida võimalikke rahastusallikaid.	Koostöös erasektoriga on välja selgitatud PPP rahastusmudeli võimalused ja kogukulu	detsember	Kristjan Hallik	
	3. Olla osaline võimalike kontserdisaali ehitust puudutavate arengute juures.	Kultuuriehituste aruteludel on alati puudutatud ka kontserdimaja vajadus		Kristjan Hallik	
8. Strateegiline eesmärk: ERSO administratiivse võimekuse suurendamine.					
Meede	Tegevus	Vahetu tulemus	Tähtaeg	Vastutaja	Eelarve
4. Meede	1. Korraldada koolitusi.	ERSO kontoritöötajad on läbinud vajalikud koolitused	detsember	Piret Veensalu	
	2. Tõsta sisseostetavate teenuste kvaliteeti.	Teenusepartnerite kvaliteedi osas on läbi viidud analüüs ja vajadusel partnerid välja vahetatud	august	ERSO kontor	

KESKKONNAMÕJU TEGEVUSKAVA AASTAKS 2023

ERSO keskkonnamõju puudutavad tegevused hõlmavad 2023 aastal endas koostööd Reet Ausi ja EKA-ga, et kaardistada ERSO keskkonna jalajälg ning otsida võimalusi selle optimaalseks vähendamiseks. Publikule suunatud tegevuste osas jätkatakse eelkontserdi formaadis toimuvate loengutega keskkonna teemadel, mis said alguse 22/23 hooajal.

LIGIPÄÄSETAVUSE RAKENDAMISE TEGEVUSKAVA AASTAKS 2023

ERSO-l on iseseisvalt Estonia kontserdisaali ligipääsetavuse osas vähe võimalusi arendusteks. Kõik tegevused, mis puudutavad kontserdisaali, toimuvad koostöös Eesti Kontserdi ja Rahvusoper Estoniaga.

Suurim samm, mis on ERSO kontsertide ligipääsetavust suurendanud, on ERSO TV, mis võimaldab otseülekandes jälgida kõiki kontserte. ERSO TV arendus jätkub ka järgmistel aastatel.